

Posudek vedoucího práce
**Jakub Pok: Vliv kancléře Helmuta Schmidta na formování německé
bezpečnostní politiky a jeho důsledky pro strategii NATO v letech 1974 – 1982**

IMS FSV UK, 2008

Práce se věnuje tématu, které v české literatuře zatím zvláště zpracováno nebylo a je pouze dílčím způsobem zohledněno v některých studiích o německé zahraniční politice. Mezi pozitivní prvky práce patří, že propojuje roli osobnosti H.Schmidta v německé politice (zahraniční i vnitřní) s vlivem SRN na evropskou a světovou bezpečnost. Odpovídá tomu i struktura práce, kdy autor v první části prezentuje politickou biografii H.Schmidta, ve druhé se soustředí na jeho vliv na německou bezpečnostní politiku a světovou bezpečnost (hlavně politiku NATO) a ve třetí si všímá vnitropolitického kontextu.

Pozitivní stránkou práce je, že v zásadě odpovídá na postavenou výzkumnou otázku. Vychází přitom z dnes již klasické literatury – především realistických analýz Helgy Haftendornové, Karla Kaisera, či historických prací Wenera Linka a Christiana Hackeho, z prací po roce 1990 pak využívá zejména analýzu Stephana Layritze. Uplatňují se rovněž memoárová a odborná díla samotného H.Schmidta.

Jako vcelku vyvážený se jeví úvod práce, jenž ovšem předznamenává i její podstatnou slabinu – nedostatek zpracovaných pramenů k celému tématu. Výhradu máme k tezi, že Schmidtův vliv vedl ke změně strategie (str.10): to byla a zůstává v Alianci prerogativa USA. H.Schmidt ovšem ovlivnil bezpečnostní politiku NATO.

V první části práce (politická biografie H.Schmidta) zabíhá autor do poněkud zbytečných podrobností, naopak mohl podrobněji rozebrat hodnocení H.Schmidta v literatuře, názorech dalších politiků, veřejnosti.

Analýza vlivu H.Schmidta na bezpečnostní politiku (část druhá) správně začíná pohledem na jeho pojetí bezpečnosti a na jeho přínos řešení (euro)strategických otázek ve vztahu k SSSR a rámci NATO (ve vztahu k USA). Autor se ovšem v jisté fázi soustředí na řešení otázek raket středního doletu a otázka role H.Schmidta ustupuje jakoby do pozadí. Při posuzování role Závěrečného aktu z Helsinek autor pomíjí zásadní zájem německé vlády vedené Schmidtem na tom, aby – stejně jako Brandtova Ostpolitik – dokázala prosadit princip neporušitelnosti (místo neměnnosti) hranic a nevyloučila tak jejich mírovou změnu dohodou (s.30).

Ve třetí části autor vcelku správně prezentuje, jak byla Schmidtova politika vnímána v parlamentních politických stranách, soustřeďuje se přitom hlavně na SPD. Analýza je ale založena výhradně na sekundární literatuře a to v reprezentativním, ale relativně úzkém výběru. Autor mohl pro přehlednost rozdělit vývoj postojů SPD do určitých fází. Navíc chybí pohled na Stranu zelených, která se právě v době H.Schmidta na německé politické scéně etablovala jako politický aktér. Na straně 63. není jasné, zda autor ve druhém odstavci myslí W.Brandta jako předsedu (pak by věta ale nebyla věcně správná), nebo předpokládá, že byl předsedou SPD H.Schmidt (což on na rozdíl od W.Brandta a G.Schrödera nikdy nebyl).

Práce je napsána na přijatelné jazykové úrovni, obsahuje ovšem řadu chyb (někdy i faktických) a několik nedokončených, nesprávných či nejasných vět.

Např. str. 25 – Otto Lambsdorff byl předsedou FDP (a nikoli *lidové strany*) až v letech 1988-1993. V popisovaném období byl členem předsednictva, kdežto předsedou byl H-D.Genscher. Poslední odstavec na str. 44 nelze vyložit jinak, než že se H.Schmidtovi podařil „husarský kousek“ a získal souhlas rozmístit neutronové zbraně přímo v budově Spolkového sněmu. SRN má Spolkovou bezpečnostní radu, nikoli Spolkovou radu bezpečnosti (s.44). Příkladem nejasné formulace je věta v odstavci 3., str. 63., o identifikaci přívrženců a členů SPD. Ve druhém odstavci na str. 64. má autor zřejmě na mysli mobilizační potenciál mírového hnutí, nikoli jeho mobilitu (i když ta také sehrála značnou roli). Nešťastně formulovaná je rovněž poslední věta na téže straně. Na str.65, 2. odstavec – správně je Karsten Voigt. Na str.71, 3. odstavec – správně je Herbert Wehner. Existují příklady nejednotné terminologie – např. se v celé práci objevuje termín „dvojí rozhodnutí NATO“, dvakrát se ale hovoří i o „dvojím usnesení NATO“ (oba termíny jsou samozřejmě správně).

Jak již uvedeno výše, je podstatným nedostatkem práce, že je ve všech částech založena prakticky výlučně na sekundární literatuře. Přitom je řada oficiálních dokumentů vlády SRN, NATO, jednotlivých politických stran dostupná stejně tak, jako je on-line celý archiv jednání Spolkového sněmu.

Vedoucí práce potvrzuje, že autor pracoval na tématu samostatně a se zájmem, zpracoval značné množství literatury. Jeho text nevyvolává pochybnosti o autenticitě. Domnívá se, že se na kvalitě práce podepsal časový tlak, díky němuž např. vedoucí práce četl před odevzdáním jen menší část textu a nemohl tak uplatnit své výhrady ještě v procesu psaní. Celkové hodnocení práce by pak jistě vyznělo podstatně lépe.

Přesto se vedoucí práce domnívá, že práci odpovídá minimálním požadavkům na magisterskou práci a doporučuje ji přijmout k obhajobě. Navrhuje se hodnocení známkou dobrý (3).

JUDr. Vladimír Handl, CSc.
IMS FSV
Ústav mezinárodních vztahů, Praha